

LAKI OIKEUDESTA KORKEAKOULUISSA TEHTÄVIIN KEKSINTÖIHIN 19.5.2006/369

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan suomalaisten korkeakoulujen palveluksessa olevien henkilöiden palvelussuhteessaan tekemiin, Suomessa patentilla suojattavissa oleviin keksintöihin.

Tätä lakia sovelletaan myös Suomen Akatemian tutkimusvirassa olevien henkilöiden suomalaisissa korkeakouluissa tekemiin, Suomessa patentilla suojattavissa oleviin keksintöihin.

Jos korkeakoulu ottaa tämän lain nojalla itselleen sellaisen oikeuden keksintöön, että se rajoittaa keksijän oikeutta hakea siihen patenttia, pidetään keksintöä Suomessa patentilla suojattavissa olevana keksintönä, jollei korkeakoulu esitä todennäköisiä syitä, joiden mukaan patentin myöntämiselle olisi esteitä.

2 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää suomalaisissa korkeakouluissa syntyneiden keksintöjen tunnistamista, suojaamista ja hyödyntämistä keksijän, korkeakoulujen ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *korkeakouluilla* yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua ja ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja sekä niiden alaisia tai yhteisiä erillislaitoksia; (31.1.2013/103)

2) *avoimellatutkimuksella* tutkimusta, joka

a) tehdään palvelussuhteessa korkeakoulujen tutkimustehtävien täyttämiseksi ilman korkeakoulujen ulkopuolista rahoitusta ja ilman, että tutkimukseen osallistuu korkeakoulujen ulkopuolisia sopimuskomppaneita;

b) toteutetaan ulkopuolisen tahon rahoittamana, mutta johon ei sisälly muita kuin tulosten julkaisemista koskevia määräyksiä; tai

c) täyttäisi sopimustutkimuksen edellytykset, mutta josta korkeakoulu ja tutkimusyhteistyökumppani ovat ennen tutkimuksen alkua nimenomaisesti sopineet, että tutkimus on avointa tutkimusta;

3) *sopimustutkimuksella*

a) tutkimusta, joka on valtion maksuperustelain (150/1992) mukaista maksullista palvelutoimintaa; tai

b) muuta kuin edellä 2 kohdassa tai tämän kohdan a-alakohdassa tarkoitettua tutkimusta, jossa on mukana ainakin yksi korkeakoulujen ulkopuolinen taho joko osatutkimuksen tekijänä, rahoittajana tai muuna osallistujana ja johon liittyy tutkimuksen tuloksia tai sen toteuttamista koskevia velvollisuuksia;

4) *muissa tilanteissa syntyneellä keksinnöllä* tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa keksintöä, joka on syntynyt muuten kuin edellä 2 tai 3 kohdassa tarkoitettussa tutkimuksessa.

AmmattikorkeakouluL 351/2003 on kumottu AmmattikorkeakouluL:lla 932/2014.

4 §

Oikeus keksintöön

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvan keksinnön tekijällä on sama oikeus keksintöönsä kuin muulla keksijällä, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Tämän lain soveltamisalaan kuuluvan keksinnön tekijällä on oikeus tulla tunnustetuksi keksijänä.

5 §

Keksintöilmoitus

Keksijän on viipymättä tehtävä korkeakoululle keksintöilmoitus, kun hän on tehnyt tämän lain soveltamisalaan kuuluvan keksinnön. Keksintöilmoitus on tehtävä kirjallisesti, ja keksijän on siinä ilmoitettava käsityksensä siitä, onko keksintö syntynyt avoimessa tai sopimustutkimuksessa taikka muussa tilanteessa. Jos keksinnöllä on useampia keksijöitä, on keksijöiden tehtävä yhteinen keksintöilmoitus.

Keksintöilmoituksen on sisällettävä riittävät tiedot keksinnöstä, jotta korkeakoulu voi arvioida keksinnön, ja tiedot kaikista keksijöistä. Keksijän on lisäksi annettava pyynnöstä korkeakoululle muita tarpeellisia tietoja keksinnöstä.

Korkeakoulun on annettava keksijälle kirjallinen ilmoitus tämän lain korkeakoululle sallimista toimenpiteistä ilman aiheetonta viivästystä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun korkeakoulu on saanut riittävät tiedot sisältävän keksintöilmoituksen. Ilmoituksessa on myös mainittava, yhtyykö korkeakoulu keksijän käsitykseen siitä, onko keksintö syntynyt avoimessa tai sopimustutkimuksessa taikka muussa tilanteessa. Jos keksijän tekemä keksintöilmoitus ei täytä 1 ja 2 momentin mukaisia edellytyksiä, on korkeakoulun viipymättä ilmoitettava kirjallisesti keksijälle puutteesta.

6 §

Korkeakoulun oikeus keksintöön avoimessa tutkimuksessa

Korkeakoulu voi ottaa itselleen oikeudet avoimessa tutkimuksessa syntyneeseen keksintöön, jos keksijä ei ole kuuden kuukauden kuluessa 5 §:n 1 momentin mukaisesta ilmoituksesta julkaissut keksintöä tai ilmoittanut halukkuuttaan itse hyödyntää keksintöään. Ilmoitus oikeuksien ottamisesta on tehtävä kirjallisesti, ja korkeakoulun on ennen ilmoituksen antamista tiedusteltava keksijältä, aikooko tämä hyödyntää keksintöään itse.

Jos korkeakoulu jättää 5 §:n 3 momentin mukaisen ilmoituksen antamatta määräajassa, on korkeakoulun katsottava luopuneen tämän pykälän mukaisesta toissijaisesta oikeudesta keksintöön.

7 §

Korkeakoulun oikeus keksintöön sopimustutkimuksessa

Korkeakoululla on oikeus ottaa itselleen oikeudet sopimustutkimuksessa syntyviin keksintöihin kuuden kuukauden kuluessa 5 §:n 1 momentin mukaisesta ilmoituksesta. Ilmoitus oikeuksien ottamisesta on tehtävä kirjallisesti.

Jos korkeakoulu jättää 5 §:n 3 momentin mukaisen ilmoituksen antamatta määräajassa, on korkeakoulun katsottava luopuneen tämän pykälän mukaisesta oikeudesta keksintöön.

Kun korkeakoulu on tämän pykälän nojalla ottanut itselleen oikeudet keksintöön, keksijän on korkeakoulun vaatimuksesta viipymättä allekirjoitettava keksintöä koskeva siirtokirja sekä muut tarvittavat asiakirjat.

8 §

Korkeakoulun oikeudet keksintöön muissa tilanteissa

Korkeakoululla on etuoikeus neuvotella keksijän kanssa keksintöön kohdistuvista oikeuksista, jos tämän lain soveltamisalaan kuuluva keksintö on syntynyt 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Jos 1 momentissa tarkoitettu keksintö on korkeakoulun toiminnan kannalta tarpeellinen, on korkeakoululla 1 momentissa mainitun etuoikeuden lisäksi oikeus saada kohtuullista korvausta vastaan käyttöoikeus keksintöön.

9 §

Korvaukset

Kun korkeakoulu on 6–8 §:ssä tarkoitetulla tavalla ottanut oikeudet tässä laissa tarkoitettuun keksintöön, keksijällä on oikeus saada keksinnöstä kohtuullinen korvaus. Ennen keksinnön syntymistä laadittu sopimusehto, jolla keksijä luopuu oikeudestaan kohtuulliseen korvaukseen, on mitätön.

Korvauksen suuruutta laskettaessa on otettava huomioon keksinnön syntyyn vaikuttaneet olosuhteet sekä korkeakoulun keksinnöstä saamat tuotot.

Korkeakoulun on annettava keksijälle korvauksen määrittämiseksi tarvittavat tiedot.

10 §

Korvauksen sovittelu ja korvauksen vanhentuminen

Sen estämättä, mitä sopimuksella, päätöksellä tai tuomiolla on määrätty 9 §:ssä tarkoitetusta korvauksesta, oikeus voi määrätä korvauksesta toisin, mikäli olennaisesti muuttuneet olosuhteet antavat siihen aiheita. Keksijää ei kuitenkaan voida velvoittaa palauttamaan jo suoritettua korvausta.

Tässä laissa tarkoitettuun keksintöön perustuvasta oikeudesta tehdyn sopimuksen kohtuuttoman ehdon sovittelusta on voimassa, mitä varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetussa laissa (228/1929) säädetään.

Jollei korvauskannetta ole pantu vireille kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun korkeakoulu on ilmoittanut ottavansa oikeuden keksintöön, kanneoikeus on menetetty. Jos keksintöön on haettu patenttia, kanne voidaan kuitenkin aina panna vireille vuoden kuluessa patentin myöntämisestä.

11 §

Tutkimustulosten julkistaminen

Jollei toisin sovita, ei keksijä saa julkistaa tutkimustuloksia keksinnön suojaamisen tai muun hyödyntämisen vaarantavalla tavalla, jos korkeakoulu voi 7 §:n mukaisesti ottaa itselleen oikeudet keksintöön. Ennen kuin 7 §:n 1 momentissa säädetty määräaika on päättynyt, keksijä ei saa jättää sopimustutkimuksessa syntyntä keksintöä koskevaa patenttihakemusta tai muuten määrätä keksinnöstä, ellei korkeakoulu kirjallisesti ilmoita keksijälle, että korkeakoulu ei tule ottamaan oikeuksia keksintöön tai anna keksijälle lupaa patentoida keksintönsä.

Korkeakoulun on pidettävä salassa sille annetut keksintöön liittyvät tiedot, kunnes keksintö on riittävällä tavalla suojattu eikä salassapidolle ole muita erityisiä syitä.

Edellä 2 momentissa säädetyn estämättä korkeakoulu voi antaa keksintöä koskevia tietoja tutkimusyhteistyön osapuolille, jos tutkimusta koskevissa sopimuksissa on sovittu tulosten hyödyntämisestä, siirtymisestä tai tiedoksisaannista, tai muille tahoille, jos tietojen antaminen on keksinnön hyödyntämisen vuoksi tarpeellista. Korkeakoulun on tällöin huolehdittava siitä, ettei tietojen antamisella vaaranneta keksinnön suojaamista, hyödyntämistä tai keksijän tieteellisen julkaisu-oikeuden ensisijaisuutta.

12 §

Todistustaakan jako

Korkeakoulun on osoitettava, että sillä on oikeus 6–8 §:ssä tarkoitetulla tavalla ottaa itselleen oikeudet keksintöön.

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä keksijän on annettava selvitys keksinnön syntyolosuhteista, jos keksintö on syntynyt läheisessä yhteydessä sopimustutkimushankkeeseen. Jos keksintö on syntynyt aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua sopimustutkimushankkeen päättymisestä, on keksintö katsottava avoimessa tutkimuksessa syntyneeksi, jollei korkeakoulu esitä erittäin painavia syitä, joiden mukaan keksintö on olennaisesti sopimustutkimushankkeeseen perustuva.

Jos sellaiseen keksintöön, joka palvelussuhteen jatkuessa olisi kuulunut tämän lain soveltamisalaan, haetaan patenttia tai sitä ryhdytään muulla tavalla hyödyntämään kuuden kuukauden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä, on keksintöä pidettävä palvelussuhteen aikana tehtynä, jollei keksijä osoita todennäköisiä perusteita keksinnön syntymiselle palvelussuhteen jälkeisenä aikana.

13 §

Riitojen ratkaisusta

Oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 11, 11 a ja 11 b §:ssä mainittu keksintölautakunta on toimivaltainen antamaan lausuntoja tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Tällöin sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa säädetään. (31.1.2013/103)

14 §

Tarkempien säännösten ja määräysten antaminen

Korkeakouluille yhteisiä tarkempia säännöksiä keksintöilmoituksen tekemisestä, oikeuksien siirtämisestä noudatettavista menettelyistä ja korvausten maksamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Korkeakoulut voivat antaa tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta siinä järjestyksessä kuin korkeakouluja koskevissa laeissa säädetään.

15 §

Voimaantulo ja siirtymäaika

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyistä keksinnöistä on voimassa, mitä keksinnön tekohetkellä on säädetty.

Tätä lakia ei sovelleta sellaisiin tutkimussopimuksiin, jotka on tehty, tai tutkimushankkeisiin, jotka on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa. Tätä lakia ei myöskään sovelleta sellaisiin keksintöihin, joihin kohdistuu ennen tämän lain voimaantuloa syntyneitä sopimusvelvoitteita.

HE 259/2004, SiVM 1/2006, EV 28/2006

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

31.1.2013/103:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013.

Riita-asia, joka on tullut käräjäoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

HE 124/2012, LaVM 15/2012, EV 158/2012